
Kommunal- og Regionaldepartementet, Kommunalavdelingen

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Melding om vedtak

Vurdering av høringsnotat vedrørende forslag til regler som skal bidra til økt åpenhet og rolleklarhet i kommuner og fylkeskommuner mv.

Vedlagt følger utskrift av saksframlegg vedr. behandling av ovennevnte sak.

Med hilsen
Orkdal kommune
Plan og forvaltning

Randi Selvnes
Formannskapssekretær

Orkdal kommune

Plan og forvaltning

Saksframlegg

Saksbehandler
Kristin Syrstadeng Sørensen

Dato
29.11.2007

Arkivreferanse
2007/6165-
2

Saksgang		
Saksnr	Utvalg	Møtedato
154/07	Formannskap	12.12.2007

Vurdering av høringsnotat vedrørende forslag til regler som skal bidra til økt åpenhet og rolleklarhet i kommuner og fylkeskommuner mv.

Rådmannens innstilling

Orkdal kommune slutter seg i hovedsak til de foreslåtte endringene i høringsnotatet, men fraråder at de foreslåtte valgbarhetsbegrensningene blir vedtatt. Orkdal kommune mener videre det er overvekt av argumenter for å opprettholde unntaket i forvaltningsloven slik at styrerepresentanter og sentrale ledere i heleide offentlige selskaper fortsatt ikke blir inhabile ved behandling av saker der selskapet er part.

Behandling i Formannskap - 12.12.2007

Avstemming

Som tilrådinga – enstemmig.

Vedtak i Formannskap - 12.12.2007

Orkdal kommune slutter seg i hovedsak til de foreslåtte endringene i høringsnotatet, men fraråder at de foreslåtte valgbarhetsbegrensningene blir vedtatt. Orkdal kommune mener videre det er overvekt av argumenter for å opprettholde unntaket i forvaltningsloven slik at styrerepresentanter og sentrale ledere i heleide offentlige selskaper fortsatt ikke blir inhabile ved behandling av saker der selskapet er part.

Bakgrunn for saken

Vi er i brev av 03/10-2007, - som vi mottok 19/10-2007, fra Kommunal- og regionaldepartementet blitt oppfordret til å avgi uttalelse til diverse regelendringer som er foreslått for å gi økt åpenhet og rolleklarhet i kommuner og fylkeskommuner mv. Dersom vi ønsker å bidra med en høringsuttalelse må denne være fremkommet departementet senest 31/12-2007.

- I KommuneLOvens § 1 1. ledd foreslås tilføyd: *Loven skal også legge til rette for en tillitskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard.*

Denne bestemmelsen er å finne i KommuneLOvens formålsparagraf og er ifølge forarbeidene av ren informativ karakter. Tilføyelsen er et uttrykk for en generell norm som gjennom en lovendring blir synliggjort. Lovendringen kan få betydning ved tolkning av andre bestemmelser i kommuneLOven, men selve bestemmelsen medfører ingen hjemmel for konkrete rettigheter eller plikter.

- I KommuneLOvas § 78 nr. 6 foreslås tilføyd: *Kommunens revisor har samme rett til innsyn og informasjon som kommunen selv kan kreve overfor*
  - a) *andre som er tillagt kommunal forvaltningsmyndighet eller oppgaver finansiert med kommunale midler, og*
  - b) *private som leverer varer eller tjenester til kommunen.*

Ordlyden er her hentet fra bestemmelsen i § 12 4. ledd i lov om Riksrevisjonen. Bestemmelsen er ment å skulle styrke kontrollen med kjøp og salg av tjenester med sikte på å avdekke mulig korrupsjon.

- I kommuneLOvens § 15 nr. 3 forslås tilføyd: *For forhold nevnt i straffeloven kapittel 10 gjelder ikke vilkåret om at siktelsen eller tiltalen skal knytte seg til utøving av verv eller tjeneste for kommunen eller fylkeskommunen.*

Denne bestemmelsen foreslås tilføyd på bakgrunn av konkrete mistanker om valgfusk ved kommune- og fylkestingsvalget 2007.

- ForvaltningsLOvens § 6 første ledd bokstav e foreslås endret til: *En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak (...) e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for selskap, forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken.*

Endringen vil medføre at innehavere av en del sentrale verv i kommunale selskaper blir innhabile når saker som gjelder selskapet skal behandles i kommunen. Lovforslaget begrunnes blant annet med at kommunenes bruk av ulike selskapsformer har økt betydelig de siste tiårene. Dette kommer delvis av at selskapenes selvstendighet blir sett på som et gode. Styremedlemmers forpliktelse ovenfor selskapet er et selvstendig ansvar og det er ikke uproblematisk om rolleblanding oppstår. Endringen vil føre til at habilitetsreglene blir de samme for privat eide som for selskaper i offentlig eie.

- I KommuneLOvens § 65 nr. 2 foreslås tilføyd: *Medlem av kommuneråd, medlem av fylkesråd eller administrasjonssjef eller dennes stedfortreder kan ikke være medlem av styret.*

Den foreslåtte lovendring begrunnes blant annet med at det er uheldig at den personkrets som er gitt myndighet til å instruere et kommunalt foretak om utsatt iverksettelse, -før fremleggelse for kommunestyret, ikke bør sitte i foretakets styre.

Departementet har også vurdert om det bør innføres valgbarhetsbegrensninger for ordfører/varaordfører i selskaper som er helt eller delvis eid av kommunen. Behovet for en eventuell begrensning begrunnes med disse personers spesielle rolle ved å være kommunens fremste representanter. Departementet ber om en tilbakemelding vedrørende dette temaet, men har ikke foreslått noen endring av gjeldende lover på dette område.

- I kommunelovens § 30 nr. 3 foreslås nytt 2.punktum: *Vedtak om lukking og vedtak om habilitet skal protokollføres og det må fremgå hvilken rettsregel vedtaket bygger på.*
- Kommunelovens § 59 nr. 1 og 3 foreslås også endret. Disse bestemmelsene skal etter forslaget lyde slik: *1. Tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget kan sammen bringe avgjørelser truffet av folkevalgt organ eller den kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen inn for departementet til kontroll av avgjørelsens lovlighet. Det samme gjelder vedtak om lukking av møter jf. § 31, og vedtak om habilitet. Avgjørelser om ansettelse, oppsigelser eller avskjed er ikke gjenstand for lovlighetskontroll.*

3. Krav om lovlighetskontroll medfører ikke at den påklagede avgjørelse gis utsatt iverksetting med

mindre det organ som har truffet avgjørelsen, kommunalt eller fylkeskommunalt organ overordnet

dette eller departementet fatter slikt vedtak.

- I Kommunelovens § 48 nr. 5 foreslås det tatt inn et nytt 2. punktum som skal lyde slik: *Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard i virksomheten.*

Diverse bestemmelser i forskrift hjemlet i Kommuneloven foreslås også endret. I forskrift av 24. august 2006 nr.1033 om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 2 foreslås det å tilføye et nytt 2. punktum som skal lyde: Kommunestyret fastsetter godtgjøringen til styremedlemmene i foretaket. I samme forskrifts § 10 foreslås nytt 5.ledd som skal lyde: Det skal gis opplysninger om ytelser til ledende personer i samsvar med regnskapsloven §§ 7-31, 7-31b og 7-32.

I Forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper forelås endringer som er likelydende med det som er fremstilt i avsnittet ovenfor med unntak av at "Kommunestyret" er erstattet med "Representantskapet".

Vurdering

De foreslåtte endringene er fremkommet etter en gjennomgang av arbeidsgrupperapporten *Regelverk for kommunesektoren i et etisk perspektiv* fra mars 2007 og av diskusjoner i Forum for etikk i kommunesektoren. Regelendringene er ment å skulle bidra til å minimere risikoen for uheldig rolleblanding, øke åpenheten og kontrollmulighetene samt generelt skape oppmerksomhet rundt etikk i kommunal sammenheng.

Majoriteten av disse endringene medfører ingen utfordringer som er vanskelige å oppfylle for en kommune med Orkdals størrelse og aktivitetsnivå.

Imidlertid må vi være klar over at de konkrete valgbarhetsbegrensingene som foreslås medfører at en kommune vil miste noe av sin mulighet for tett oppfølging av kommunale foretak når en sentral personkrets ikke kan delta i foretakets styrende organer. Det samme vil være resultatet der lovendringene ikke medfører valgbarhetsbegrensning, men leder til inhabilitet i den enkelte sak. Den kombinasjon av roller som hittil har vært lovlig, - eller som ikke har ført til inhabilitet, har vært sett

på som ønskelig under hensyn til samordning, effektivitet og styring. Sammenblandingen har tidligere ikke vært sett på som problematisk siden det ble lagt til grunn at selskapet/foretaket og kommunen har sammenfallende interesser.

For Orkdal kommune er de valgbarhetsbegrensningene, - som i forslaget er konkret utformet som en del av KommuneLOvens § 65, av liten praktisk betydning. Dette fordi ingen del av vår virksomhet er organisert som kommunalt foretak. Imidlertid kan en eventuell valgbarhetsbegrensning for ordførere og varaordførere bli så omfattende at disse personene ikke kan velges inn i styrene til kommunalt eide selskaper *og/eller* foretak. Det klare utgangspunkt er at eieren skal velge de representanter til styrer mv som denne finner seg best tjent med. Det kan imidlertid være en fare for at om så sentrale politikere som ordfører og varaordfører velges inn i kommunale styrer så kan dette medføre at kommunestyret for øvrig vil kunne bli noe passivisert i sin kontroll av selskapet.

Ordførerens/varaordførers status i kommunen vil også i gitte tilfeller kunne føre til at han/hun vil få en for stor gjennomslagskraft i det praktiske styrearbeidet.

Dersom det blir innført en generell valgbarhetsbegrensning for ordførere og varaordførere vil ikke Oddbjørn Bang kunne fortsette som styreleder i Hamos AS, da dette da vil bli ulovlig. Ass. Rådmann Svein H. Berdal er i dag medlem av styret i Orkdal Energi AS. Dette vil etter forslaget fortsatt være lovlig, men vil medføre at han blir inhabil etter bestemmelsen i ForvaltningsLOvens § 6 e hver gang forvaltningen skal forberede eller avgjøre saker der Orkdal Energi AS er part. Heller ingen av hans underordnede vil kunne avgjøre en slik sak.

Vi kan se at det er gode argumenter for å legge begrensninger på valgbarheten til ordfører og varaordfører når det gjelder styrearbeid for interkommunale selskaper eller selskaper som eies av kommunen i sin helhet. Det samme gjelder den foreslåtte endringen i ForvaltningsLOvens § 6 vedrørende habilitet. Imidlertid er vi av den oppfatningen at disse endringene i for stor grad vil begrense muligheten for tett og god oppfølging av våre eierinteresser. Vi mener at den mulighet vi har til å la kommunens administrasjon eller politikere få en plass ved styrebordene er et gode som veid opp mot ulempene må slå igjennom. Dette i tiltro til at de demokratiske spillereglene sammen med selskapsrettslige bestemmelser sikrer korrekte avgjørelser samt opprettholder tilliten til dem som fatter avgjørelsene.

Tilrådingens økonomiske konsekvenser

Ingen

Konsekvenser for Lokal Agenda

SJEKKLISTE MILJØ

	JA	NEI
SAK MED MILJØKONSEKVENSER?		X